

MONOGRAFIE KONSTYTUCYJNE

Krzysztof Wójtowicz

**SĄDY KONSTYTUCYJNE
WOBEC
PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ**

Warszawa 2012

**Niniejsza publikacja ukazuje się jako tom XLII Studiów i Materiałów
Trybunału Konstytucyjnego, Monografie Konstytucyjne nr 3**

Redakcja:

Krzysztof Budziło

Redakcja i korekta techniczna:

Biblioteka Trybunału Konstytucyjnego

Projekt graficzny serii:

Aldona Dawid

Recenzenci:

Prof. dr hab. Janusz Trzcíński

Prof. dr hab. Roman Wieruszewski

Afiliacja autora:

Uniwersytet Wrocławski

**Publikacja dofinansowana ze środków Projektu Badawczego
nr 4326/PB/KPME/10**

Copyright by Biuro Trybunału Konstytucyjnego, Warszawa 2012

ISBN: 978-83-87515-61-4

ISSN: 1426-1030

Wydawca:

Biuro Trybunału Konstytucyjnego

00-918 Warszawa, Al. J.Ch. Szucha 12a

www.trybunal.gov.pl

Skład, druk i oprawa:

Pracownia C&C Sp. z o.o.

www.pracowniacc.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ JAKO AUTONOMICZNY PORZĄDEK PRAWNY	11
1. Źródła prawa Unii Europejskiej.....	11
2. Autonomia prawa Unii Europejskiej w stosunku do prawa międzynarodowego	17
3. Autonomia prawa Unii Europejskiej w stosunku do prawa wewnętrznego państw członkowskich.....	24
II. ROZWIĄZYWANIE SYTUACJI KOLIZYJNYCH MIĘDZY PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ I PRAWEM WEWNĘTRZNYM PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W ŚWIETLE ORZECZNICTWA TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ	29
1. Uzasadnienie pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej	29
2. Skutki pierwszeństwa stosowania prawa Unii Europejskiej	33
III. JURYSDYKCJA SĄDÓW KONSTITUCYJNYCH W STOSUNKU DO PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ	55
1. Prewencyjna kontrola konstytucyjności prawa pierwotnego Unii Europejskiej.....	55
2. Następcza kontrola konstytucyjności prawa pierwotnego Unii Europejskiej.....	65
3. Kontrola konstytucyjności aktów prawnych Unii Europejskiej	69
IV. FORMALNE PRZESŁANKI KWESTIONOWANIA PRZEZ SĄDY KONSTITUCYJNE PIERWSZEŃSTWA PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ	89
1. Zasada nadrzędności konstytucji	89
2. Brak upoważnienia Unii Europejskiej do działania <i>ultra vires</i>	95

V. MATERIALNE KOTWICE SĄDOWEJ OCHRONY USTROJOWYCH PODSTAW PAŃSTWA	103
1. Suwerenność	103
2. Prawa podstawowe	112
3. Tożsamość konstytucyjna	118
VI. WSPÓŁPRACA SĄDÓW JAKO WARUNEK EFEKTYWNEGO ROZWIĄZYWANIA KOLIZJI NORM W EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI KONSTYTUCYJNEJ	129
1. Prejudycjalna współpraca sądów konstytucyjnych z Trybunałem Sprawiedliwości UE	129
2. Odpowiedzialność państwa za naruszenie prawa Unii Europejskiej przez sąd konstytucyjny	147
ZAKOŃCZENIE	157
BIBLIOGRAFIA	161
ORZECZNICTWO	173